

Overwinterende vlinders in een tunnel (Lepidoptera: Geometridae, Noctuidae)

Willy Troukens

Abstract. Hibernating Lepidoptera in a tunnel (Lepidoptera: Geometridae, Noctuidae)
82 specimens of *Triphosa dubitata* (Linnaeus, 1758) and some *Scoliopteryx libatrix* (Linnaeus, 1758) were found on 11 December 1998 in a cave-like tunnel at Nismes (Belgium, Liège).

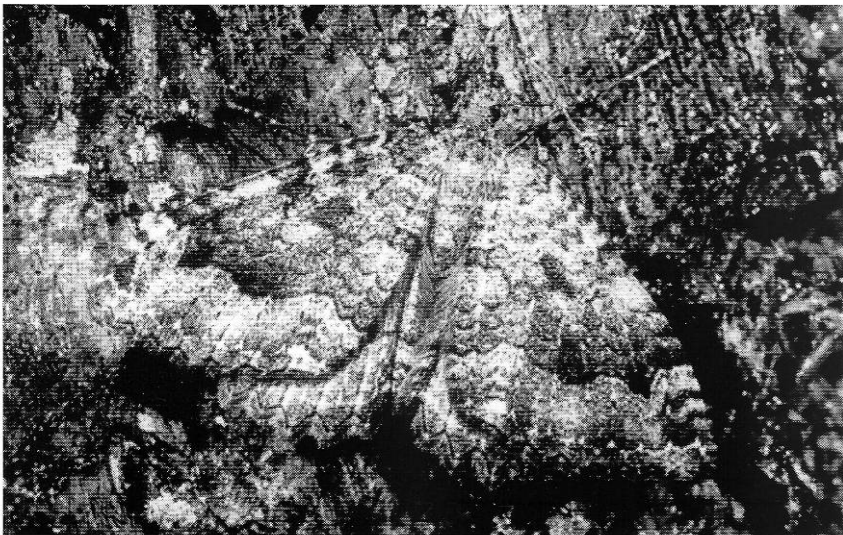
Résumé. Lépidoptères hivernants dans un tunnel (Lepidoptera: Geometridae, Noctuidae)
82 exemplaires de *Triphosa dubitata* (Linnaeus, 1758) et quelques *Scoliopteryx libatrix* (Linnaeus, 1758) furent trouvés le 11 décembre 1998 dans une cave à Nismes (Belgique, Liège).

Key words: Hibernation – faunistics – Belgium – *Triphosa dubitata* – *Scoliopteryx libatrix*.

Troukens, W.: Van Souststraat 502, B-1070 Anderlecht.

Twee Brabantse natuurfotografen (Hugo Willocx en Leon Van Lancker) hadden onlangs een vreemde geschiedenis horen vertellen: te Nismes (Namur) zou een zonderling heerschap zijn hele leven gewijd hebben aan het uithakken van een manshoge tunnel in de rotsmassa. Wegens hun belangstelling voor vleermuizen besloten ze die tunnel te gaan verkennen.

Op 11 december 1998 trokken ze naar Nismes. Aan de rand van het dorp, in een bebost gebied naast een spoorweg, vonden ze de bewuste tunnel. Gelaarsd en met een sterke lamp gingen ze naar binnen. De eerste 25 m vonden ze niets, maar dan fladderde plotseling in de lichtbundel een grote nachtvlinder op. Ze drongen verder de tunnel in en ontdekten op de wanden tientallen nachtvlinders, alle van dezelfde soort. In het totaal telden ze er niet minder dan 82. Toen Leon Van Lancker me later de dia's toonde herkende ik duidelijk *Triphosa dubitata* (Linnaeus, 1758) (Geometridae).

Figuur 1: *Triphosa dubitata* (Linnaeus, 1758), België, Namur, Nismes, 11.XII.1998 (foto: Hugo Willocx).

In de tunnel, die zowat 50 m diep is, vonden de natuurfotografen ook nog enkele *Scoliopteryx libatrix* (Linnaeus, 1758) en verder 2 overwinterende watervleermuizen (*Myotis daubentonii* Leisl.) en 3 snorvleermuizen (*Myotis mystacinus* Leisl.).

Boekbespreking

Jamieson, B. G. M., Dallai, R. & Afzelius, N. A.: *Insects. Their Spermatozoa and Phylogeny.* 16 × 24.5 cm, 555 p., talrijke tekstfiguren, Science Publishers Inc., P.O. Box 699, Enfield, New Hampshire 03748, U.S.A., sales@scipub.net, gebonden, 1999, US\$ 144,- (ISBN 1-57808-040-1).

Doel van deze publicatie is om alle beschikbare informatie over de ultrastructuur van de spermatozoa van insecten bij elkaar te brengen in een overzichtelijk geheel. De resultaten in de meer dan honderd reeds verschenen publicaties over dit onderwerp worden kritisch besproken, met elkaar vergeleken en volgens de meest recente gegevens aangevuld.

Omdat gegevens over de spermatozoa dikwijls gebruikt worden in de taxonomie en fylogenie van insecten, is het belangrijk om over juiste en recente gegevens te beschikken. Daarom werd enkel gebruik gemaakt van die gegevens die ondubbelzinnig zijn, betrouwbaar en over rijpe spermatozoa handelen.

Voor het systematische deel komen volgende onderwerpen aan bod: de ontwikkeling van spermatozoa bij insecten, de rijpe spermatozoa, en de fylogenie van de insecten. Daarna worden de afzonderlijke groepen in systematische volgorde besproken. Een apart hoofdstuk wordt gewijd aan de taxonomische samenvatting van de onderzoeksresultaten en de fylogenetische analyse daarvan.

Het boek is keurig uitgegeven en bevat heel wat illustraties van microscopische preparaten, adulte insecten en schema's van spermatozoa, alle in zwart-wit. Achteraan vindt men een uitgebreide literatuurlijst en een alfabetische index van zowel onderwerpen als taxonomische groepen. Het is een boek voor de specialist die geïnteresseerd is in dit onderwerp en in de fylogenie van insecten.

W. De Prins

Inhoud:

Coutsis, J. G.: Butterflies and Skippers from the Greek island of Kithira, late April and early June, 1999 (Lepidoptera: Hesperioidea & Papilionoidea).....	123
Henderickx, H. & Vets, V.: <i>Chernes hahni</i> , een nieuwe pseudoscorpioen voor België en Luxemburg (Arachnida: Pseudoscorpiones).....	117
Olivier, A.: On the publication dates of the "Versuch einer Monographie der europäischen Schmetterlingsarten: <i>Thecla</i> , <i>Polyommatus</i> [sic], <i>Lycaena</i> , <i>Nemeobius</i> . Als Beitrag zur Schmetterlingskunde" by Paul Bernhard Gerhard (Lepidoptera: Lycaenidae).....	127
Schoolmeesters, P. & Van den Heuvel, R.: A new <i>Aphodius</i> species of the subgenus <i>Sinaphodius</i> from Nepal (Coleoptera, Aphodiidae, Aphodiinae).....	139
Slivov, A. & Abadjiev, S.: Two <i>Pseudochazara</i> species, new for Bulgaria (Lepidoptera: Nymphalidae, Satyrinae).....	143
Troukens, W.: Overwinterende vlinders in een tunnel (Lepidoptera: Geometridae, Noctuidae).....	147
Boekbesprekingen.....	122, 144, 148

verantw. uitg.: W. De Prins, Diksmuidelaan 176, B-2600 Antwerpen (Belgium) - Tel: +32-3-322.02.35

Phegea 27 (4) (1.XII.1999): 148